

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaalbaar van vier tot vier maanden.

Voor de Stad, fr. 1-30
Voor den buiten, „ 1-75
Voor 't vreemde, „ 2-25
Permaend voor de stad alleen, 0-58

HET WERKVERBOND

BEKENDEMAKINGEN

De bekenmakingen betalen 10 centim den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.

Prys van een nummer 10 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekenmakingen en alle hoegeaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragtury toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het

Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

De Konvooijen met een geteekent, zyn Expresstreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen, 3-00 8-35**
Brussel, langs Denderleuw, 7-00 11-45 2-20 3-00 7-40
Mechelen, Antwerpen, 3-00 8-35** 11-45 2-20 3-00 7-40** Mechel.
Lier, 3-00 2-20
Dendermonde, 3-00 7-00 8-35** 11-45 2-20 3-00
Aelst, 7-00 11-45 2-20 3-00 7-40

STAETKUNDIG OVERZICHT.

GENT, 13 APRIL 1861.

VRANKRYK. — Het zou zeer wel mogelyk kunnen wezen dat de Piemont, zich wat al te vroeg over de groothertigheid en de belangloosheid van den keizer Napoleon III, geveildt heeft, en dat hy eerlang misschien zal genoodzaakt zyn te bekennen dat de fransche keizer zoo min de eenheid van Itaeljen verlangt als de Paus. Wanneer het gedrag, van Vrankryk, in de reeds gebeurde feiten, eenigen twyfel op zyne goede gezindheid wegens de Italianen en zyne regtzinnige meening in de eenheid, opleverde, kan het manifest van Murat, die onzekerheid ophelderen, en voor de toekomst, de rol begrypen welke dien pretendent op de kroon van Napels en Sicilien, in Itaeljen te vervullen heeft. De keizer wel is waar heeft door een eigenhandig brief, — dat niemand gelezen heeft, — aen zyn neef Murat waerin hy van deze aanspraak op de kroon van dit koningryk afkeurt; maer wat heeft de keizer niet al dergelyks uitgesteken? Heeft hy de itaeljaensche kwestie niet begonnen en al de afwisselingen er van geleid na eigen denkwijze? Heeft hy den inval van Garibaldi in Sicilien, niet heimelyk beschermd, tot dat Frans II, met zyn leger in aftocht naer Gaëte was? Heeft hy dan door de tegenwoordigheid van het fransch paviljoen de gevallen monark niet verdedigd, tot op het oogenblik dat hy het noodig achtte er de hand af te trekken en wanneer de koning van Napels, by de overgaf van Gaëte, zich in Roomen verwyderde, heeft hy de fransche divisie in Roomen niet tot 25000 man gebragt? Doet geheel dit geweesel, zoo dubbelzinnig, niet tot klaer toe zien, dat in de voorgegeven eenheid van Itaeljen een geheim doel verschuilt, waer van de aanspraak van Murat op de kroon van Frans II, den sluier oplicht. Iet, dat van nu af zeker schynt, is dat napolitanen en sicilianen weinig verlekterd zyn op de zoogezeide eenheid van Itaeljen, ten voordeelen van den Piemont en dat het manifest van prins Murat, in het volk een ongemeenen byval wint.

Indien dit ontwerp zich verwezentlykt en dat het bonapartismus zich in het koningryk der twee Stielen nederzet, wie zou het verwonderen van geheel Venetien met de pauselyke Staten, alweer in een afgezonderd koningryk te zien herschappen en op die wyze Itaeljen in dry verschillende vorstendommen aen eene onmogelyke eenheid te ontrukken, zoo zeer bedreigd door de toekomst. Dit zyn slechts veronderstellingen 't is waar;

KAREL DE STOUTE,

DOOR WALTER SCOTT.

ERSTE DEEL. — ZEVENDE KAPITTEL.

9. Vervolg

Het vertrouwen dat tusschen de landamman en den engelschen koopman, heerschte, scheen, gedurende de weinige dagen dat zy nog te samen overbragten, in afwachting dat zy zich naer het hof van Karel, hertog van Bourgondien, begaven, nog te vermeederen. In het verloop der week, die door, onze reizigers te Geierstein doorgebragt werd, hield men zoowel voor de kantons der steden, dan voor die der wouden, verscheidene ryksdagen (byeenkomsten). De eene misnoegd over de belastingen op hunnen handel door den hertog van Bourgondien gelegd, wenschten vueriglyk den oorlog, in den welken zy tot alsdan den zegpraal behield hadden. Vele waren ook onderduins opgemackt door de groote giften van Lodewyk XI, die nog goud nog listen spaerde, om deze bondgenootschappen in twist met zynen ryand, Karel de Stoute, te brengen. Den hertog van Bourgondien werd aenzien als een der rykste en magtigste vorsten en het zou Zwitserland, voor vele reden, ten kwade aengeduid worden van met dezen vorst in het kamp te treden. Het gerucht dat Edward IV, koning van Engeland, met Karel eene overeenkomst van wederzydsche verdediging had gesloten, werd alle dagen bevestigd en men zegde zelfs dat hy zyne regten op de fransche provincien, erdeel zyner voorouders, wilde doen gelden. Het verlies dezer provincien werd door de Engelschen als eene vlek op de nationale eer aenzien en geheel de natie zou met dezelfde genegenheid te velden getrokken zyn, even als by de slagen van Crecy, Poitiers en Azincourt. Het laetste nieuws melde dat de koning van Engeland, besloten had in persoon Frankryk binnen te trekken en deze onderneming zou des te bter gelukken, daer hy reeds in het bezit was van Kales, waer hy een talryk en moedig leger had geplaatst. Terwyl Karel de Stoute, aldus eene overeenkomst tegen zynen arts-ryand slot, zoo had eene wyze politiek hem moeten doen besluiten van allen twist met den Helvetiaenschen bond te vermyden. Maer al zyne maetregelen

maer kan men aennemen dat Louis Napoleon, die de overheersching van Europa droomt, groote koningryken rond zich zal laten opkomen, die zynen invloed kunnen tegenstaen? Moet hy niet veel eer de verbrokeling voor oogmerk hebben, en van al de kleine staten welke hy niet kan inpalmen, het nationaal zelfleven aenmoedigen en verhelpen? Oostenryk en Turkeije, zullen niet lang meer wachten van er een voorbeeld van op te leveren.

Onderwyl de fransche sluwheid, langzaam haer oogwit bereikt, in het staetkundig leven doet zy niettemin van tyd tot tyd een stap verder, in het ondermynen van het geestelyk leven. De toekomst des Pauses, is reeds lang aangewezen en zynen val reeds lang beslist; doch de omwegen het keeren en het draeijen; het zegen en herzeggen der journalen der Tuilerien; langs hier bevestigen, langs daer loochenen; al die kromme sprongen en listige wendingen, hebben keer op keer de openbare denkwijze verzeerd en doen twyfel, tot dat de keizer het gunstig heeft gevonden nog een stap verder te springen. Het onlangs proces van een priester voor ontucht veroordeeld, is eene goede kans geweest. Thans zien wy een besluit uitvaardigen, waerby de kloosters worden afgeschafft en de kloosterlingen van het fransch grondgebied verbanen. De reden hietoe opgegeven, zyn tot nu een geheim, en gelyk gewoonte, is men begonnen met aen de oorzaak alle soorten van kouleuren te geven. Later dan als de kalmte zal terug zyn gekeerd en dat de publieke opinie iets anders zal hebben, om zich bezig te houden, zal het fyn woord voor den dag komen en het zal alweer zeer natuerlyk schynen.

OOSTENRYK. — Indien de moed en de zelfoffering, der verkleefde beambten van keizer Jozef, genoeg ware om de gevaren, waervan dit ryk bedreigd is, van zich af te weeren, de vurige bewyzen van genegenheid, van trouw en liefde voor de keizer, waervan den ryksdag der lagere staten, getuige is geweest, zou, de kroon, eenige hoop voor de toekomst mogen genieten van het geen zy haer regt noemt, terug te krygen, doch er is weinig kans, met die schoone woorden ergens toe te komen. Er moet vooral geld zyn, soldaten en goed beproefde generaels, element welke vooral groot gebrek leidt.

Er zyn van wege de regering aen de Hongarien, groote toevingen gedaen, nuttige hervormingen, in de administratie gebragt, toch kan men tot het stille der gemoederen niet geraken. Van de eene vraag, komt

werden hem door zynen drift aangewezen, en hy gaf nooit gehoor aen de geregtigde omstandigheden, waerin hy zich bevond. Grootse en fier, betraden in zynen wil, alhoewel hy grootmoedig was en aen de eer volkwam verachte hy de vereenigen der boeren welke zich by de steden aansloten omdat zy er het bestaan van hunnen handel aen verschuldigd waren; en in plaats van met de zwitsersehe kantons te bevrienden nam hy iedere gelegenheid waer om zich over het edele bloed, dat zy vergoten hadden, te wreken en aldus eene gelykheid te bekomen op hunne talryke zegepraalen, op hunne leenheeren.

De ligging zyner talryke eigendommen in den Elzas bood hem talryke middelen aen om zyn ontwerp tegen den zwitsersechen bond ten uitvoer te brengen. De bestuurders welke hy in zyne verschillende goederen plaetste, hadden voor last talryke belastingen van de inwooners te eischen en zy wierpen in het gevang, al wie zich over dezen onverdragelyken toestand durfde beklagen.

De talryke klagen welke men by den hertog van Bourgondien deed, bleven zonder uitslag, toen eindelyk den Bond besloot van er de deputatie, waervan wy reeds gesproken hebben, naer toe te zenden. Een of twee dezer afgezanten namen de vreedelievende voorstellen van Arnold Biederman aen, in de hoop dat deze hen de oogen zouden doen openen hebben. Arnold was de pleiter der vrede, maer de jonge Philipson bemerkte weldra, dat de landamman de eenigste zyner familie was die met deze gevoelens beziel was. De oorlogszucht van eenen grooten invloed op de zoonen van Arnold en Arthur hoorde hen van niets anders spreken dan van krygskunst en de hoop van zich weldra en den stryd te bevinden, enz. De ondernemingen van hunne voorouders waren altoos met eenen goeden uitslag bekoond geworden en daer zy even sterk en dapper waren, zou verwachten zy zich aen den zelfden goeden uitval.

Arthur maakte zyn vader met de gevoelens der jonge Zwitsers bekend en deze bleef lang onberaden of hy de reis alleen zou voortgezet hebben, daer hy dacht aldus den invloed van deze uitdrukkingen op zynen zoon te vermyden. Den engelschen koopman betrouwde zich op de wysheid van Arnold Biederman en hy gaf geen gevolg aen zyne gedachten.

De deputatie, gelast met het bezoek aen den hertog afteleggen, vereenigde zich na tien dagen wachters te Geierstein, die als vertrekpunt was aengeduid, zy bestond uit dry leden, zonder den jongen Berner nog den landam

men het tot eene andere en hoe meer de keizer toegeeft, hoe meer de eisschen der volksregten verdbobelen. Een keizerlyk besluit, benoemd de graef Apolvi, president en M. Deak, onder-president van de volkskamer, de graef Pronay, stelt voor tegen deze benoemingen te protesteren, en aen te dringen dat deze benoeming door een hongarsch minister tegengeteekend worden; verder vraegt hy dat geheel het ministerie uit Hongaren worde samengesteld. Men ziet dus dat, Oostenryk in dit koningryk al het vertrouwen verloren heeft en dat er geene middelen krachtig genoeg zyn om zich met dit zoolang onderdrukte volk te verzoenen.

ITAEIJEN. — Wat men ons ook mag wys maken, van het enthousiasme der Itaeljanen, voor het beheer van Victor Emanuel, als koning van Itaeljen, durven wy gelooven, dat de groote massa hier over niet denkt, gelyk de genen die belang hebben van ons schoone schilderyen over de toekomst van dit land, voor te hangen. De eerste opgewondenheid is voorby, men heeft gezien dat de materialen, om van her op te bouwen het gemen had afgebroken ontbreken, en thans begint de minister Cavour al de moeilijkheden der gedroomde Eenheid te begrypen. De schatkest is uitgeput en weldra zal men verpligt zyn, tot gedwongene leeningen overtegaen, om aen de waersshynelykheid van eene oorlog met Oostenryk het hoofd te bieden.

Men zegt dat zelfs Garibaldi, heden tot Turyn, een ernstige hinderpaal is, en omringd van zyne oude vrienden, de ultra-liberalen, zich tegen het ministerie heeft gekeerd, en derhalve de inzichten van minister Cavour dwarsboomt. Hy gaet het ministerie ondervragen op de kwestie van Venetien en ook aengaende de zorgloosheid van het ministerie, in de wapening van het leger.

In **POLEN**, heeft er een nieuwen gruwel plaets gehad, Een ukase, van den keizer heeft de akkerbouwkommissee van Varsovie afgeschafft. By dit onverwacht nieuws heeft er zich een ontzagelyke menigte zonder wapenen, voor het kasteel getoont. De ruitery en de linie troepen, hebben in het volk geschoten; meer dan honderd menschen zyn gekwetst en gedood geworden.

Overigens de algemeene wapening in Europa gaet voort met groote schreden. Engeland, Vrankryk, Duitschland, Denemark, zyn heden de brandpunten, waer het gevaer het dreigendst is, voor het uitersten eens algemeenen oorlog. Het gordyn is opgetrokken, het drama is begonnen, maer waer en wanneer het zal eindigen, is een raetsel.

In de **INDIEN**, sterft men van honger, meer dan vyf

man van Underwald te rekenen.

Een hunner was, zooals Arnold, eigenaar der kantons en der wouden en droeg een kostuum, dat door zyne eenvoudigheid, aen dat van een herder geleeke, doch dat door zyne rykheid schitterde; hy die het droeg was een man van hooze gestalte, wier wit-gryzen baerd, eenen zekeren gevorderden ouderdom aenwees, hy noemde zich Nikolaes Bonstetien; de twee overige afgezanten noemden zich Melchior Sturmthal, vanderig van Berne en uitstekenden krygsman en Adam Zimmerman, burger van Solerne, die de anderen in ouderdom overtrof. Allen waren om het best uitgedoscht, alhoewel Arnold eenige bemerkten en op twee zilveren gordelgespen had te maken, welke benevens eene ketting van het zelve metaal, die door den burger van Solerne gedragen werd. De gedeputeerden reisden te voet, met den met yzeren beslagen stok in de hand. Twee muilezels, geladen met hun reisgoed volgden, geleid door jonge lieden, zoonen of neven van de leden der deputatie en die zich aldus in de gelegenheid bevonden een ander deel van de wereld te bezoeken.

De tyden lieten niet toe zonder bygeleide te reizen. Diensvolgens werden er een twintigtal jongelingen uit de kantons, waeronder zich Rudiger, Ernest en Sigismund, de dry oudste zoonen van Arnold bevonden, aangewezen om de afgezanten te vergezellen. Deze in plaets van den stoet in regel te volgen, namen de reis te baet om in het omliggende te jagen, en de overige reizigers op zekere afstanden te vervolgen.

Arthur Philipson verkoos natuerlyk deze vermaken, by de vervelende redekaveling der oude, over de helvetiaensche republiek. Nogtans scheen hy nog al geneigd te zyn, de rol van ezelddryver te spelen en by de reisgocderen te blyven, maer dit zoon hem de jagtpartey den vergeten hebben. Anna van Geierstein volgde met eene jonge zwitsersehe vrouw de afgezanten. Zy waren op ezels gezeten die nauwelijks den stoet volgen konden en men kan ligt begrypen, dat Arthur Philipson, deze jonge vrouw, uit erkenenis voor de diensten welke zy hem bewezen had, zyne hulp had willen aenbieden om door zyne kwinkslagen de eentoonigheid der reis te breken. Maer de les die hy van zynen vader en den landamman ten dezen opzichten ontfangen had, weerhield hem.

(Vervolg by naeste.)

millioenen menschen, lyden aan 't gebrek van mond-behoefden. De laatste veldtocht der Engelschen, die met vuer en vlam den opstand der Cipaijers gedempt hebben, heeft overal het veld doen verwaarlozen, er is niet gezaaid, noch geplant geworden, in sommige streken ontbreekt den oogst geheel en al.

De Doodstraf.

Maendag laetsleden, was het gerucht verspreid dat de ter dood veroordeelde Vervack, des morgens zou gehals-regt worden, en een grooten toeloop van volk bevond zich op het gemeld uer in het Spaenjaerds kasteel, om op nieuw die wonde der samenleving lyk een monster te zien gapen en zyn offer te zien slikken.

Welke is die drift die eene verwilderde menigte tot dit afgrysgelyk schouwspel henen dryft en angstig en bleek, met een geschokt gemoed, het uer staet af te wachten, om dit ellendig werktuig den draed des levens, te zien afsnyden, van een sterveling, door de maetschappy welligt, tot kwaed-doener, tot een moorder gemaakt? Ziet gy al die oogen op dit ontwaarde mes gevestigd, welke door de hand des beuls de vreker, der onmedoogende wetten is? Men kan by allen den schrik er in lezen; er verraed zich by al die aenschouwers eene eenige gemoedspanning, eene pyn, eene droefheid, die zich in zuchten, lucht geven en moogten zy op dit oogenblik, het vonnis vellen, hoe misdadig de moordenaar ook moog wezen, men zou hem in barmhertigheid ontvangen, en dit gruwel, dit overblyfsel der barbaersche tyden, zou op een oogslag verbryzeld worden. O! dat is zeker! Welk is dan de drift dier menschen, om de hand des beuls op dit prooi der samenleving te zien wegen en een wettelyke moord te zien plegen dat men eene straf noemt? Dat is iets welke men zich te vergeefs zoekt uit te leggen, en nogtans het is zoo: eene halsregting, sleept het volk van 't einde der stad tot de strafplaats, en met eene toegenepene borst van innigzeer, woont het die onmenschelyke plegtigheid by.

Hoe lang nog zullen dergelyke tooneelen in het openbaer nog worden gegeven? Hoe lang zullen wy die tegenhang der beschaving, die tegen de verzedelyking der massen vloekt, als een middel zien toepassen, om de massen te verbeteren, gelyk men voorwend? Hebben de uitvoeringen der doodstraf, de euvelheden verminderd? Hebben zy aen de misdadigen de vrees ingeboezemd? dat kan men niet beweren, want de graed van bedorvendheid, die van de eerste mistap tot het schavot leidt, heeft in de moordenaar, al de gewaarwordingen der vrees vernietigd, en zynen toestand in den ommekeer der samenleving, is aen zulke geweldige verergernis onderworpen, dat hy ondanks zich zelven, van misdaed tot misdaed aangedreven, zich verstaend gevoelt tegen al het geen hy voor de toekomst aen regterlyke bestraffingen te verwachten is. Hy kent het lot dat aen zyne misdryven en euvelheden beschoren is, en duizendmalen misschien zegt hy zich dat het den eenen of den anderen keer zyne beurt zal wezen van aen de maetschappy rekening zynen daden te geven; maer die misdaden zyn, zyn bestaan geworden en hy braveert al de gestrengheid der wetten die ze beteugelen en veroordeelen moeten. De doodstraf in het openbaer kan dus niet aanzien worden als een middel om die verloren menschen, tot verbetering aen te poren, in tegendeel, als men het wel wil overwegen, zy kan slechts dienen om nog meer ergernissen te veroorzaken.

De maetschappy, 't is vast, moet strengelyk gewapend zyn tegen de geweldenaryen en de gruwel, dier vreeselyke aenvallers, die ons in den slaep verrassen, en voor eenig geld, ons het mes in het hart dringen, maertelen en tien dooden voor een doen sterven; zulke gevaerlyke lieden moeten van het overige der menschen worden afgesneden, maer is het daerom noodig die straf aen het volk als een spektakel te geven? Dat kunnen wy niet aennemen. Zy die zoo diep zyn gevallen kunnen te bestraffen, maer ook te beklagen zyn, en dat is alreeds een groot ongeluk.

Hoe veel misdadigen hebben het schavot niet beklommen, die in eenen anderen toestand geplaatst door de ontwikkeling van verstand en zeden, de maetschappy tot eer zouden verstrekt hebben? Het is onmogelyk te beweren dat iemand moordenaar wordt geboren; maer eene kloeke natuer waer in groote hoedanigheden liggen opgesloten, kunnen by gebrek aen onderwijs en gevolgelyk by gebrek aen pligtbesef, tegen de maetschappy keeren en eenen grooten misdadigen te weg brengen, waer tegen de wetten de samenleving moeten verzekeren; maer is het min ongelukkig voor hem aen wie dit lot ten deelen valt? Dat men dan straffe, doch in 's hemelsch naem, dat men dan het slagtoffer der menschelyke regtveerdigheid, niet tot onder het mes aen de menigte tot eene vertooning geve.

O! registeren gy weet het beter dan wy, de doodstraf heeft de wereld niet verzedelykt, de misdaden verminderd, de verloren tot hunnen pligt geroepen: het onderwijs alleen kan die diepe wonde genezen en die gezeel, die gruwelen van het menschedom afweren. Laet het volk dit onderwijs genieten en leert hen, hun regt, hunnen pligt als goed burger kennen; ontwikkelt dien schat van hoedanigheden, welke er in ligt opgesloten, laet hen aen de beschaving, «het banket van het leven» genieten en het schavot zal zynen tyd gedaen hebben.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

DE GEGROEFDE KANONNEN.

In de Zitting van 9 april.

Na dat mynheer De Bast, vertegenwoordiger van Gent, aen de Kamers een verlot had gevraagd, roept het order van den dag de diskutien op voor het gevraagde krediet van 15 miljoen, 561 duizend 170 francs, bestemd tot het hervormen van het materieel der artillery.

M. Gottal zegt: «het krediet dat men ons vraegt, moet dienen ten eenen deele, voor de vernieuwing van onze artillery met gegroefde kanonnen, en ten anderen deele voor het afbreken, van eenige versterkingen. Tusschen deze twee ontwerpen is er geene betrekkellykheid mogelyk. Het afwerpen van eenigebolwerken, is ingeener wyze afhankelijk van het stelsel van kanonnen dat zal aenvaerd worden, om de artillery te veranderen.

«Het eerste vraegpunt dat men te onderzoeken heeft zal

zyn, van te weten welke plaatsen men zich voorhoudt, de versterkingen te vernietigen. Dit voor het aennemen van een stelsel van kanonnen moet er op volgen. Deze laatste kwestie is inderdaed afhankelijk van het stelsel dat zal aengenomen worden tot verdediging van het land.

«Wanneer het ontwerp van wet, de versterkingen van Antwerpen dekretende, gestemd werd, het afschaffen van eenige versterkte plaatsen is in grondbeginsel afgekondigd.

«Het gouvernement zag zeer wel, dat de kamers zich zouden verzet hebben tegen de aanzienelyke gelden, dat men haer vroeg, voor die versterkingen van Antwerpen, want de ministers zyn in niets te kort gebleven, om het parlement tot vaderlandsliefde aen te wakkeren. Het is my afkeerig van te zien dat men de grooten bas bezigt en het airken der Brabanconne zingt om met effect, hetgeen men vraegt, te doen stemmen.»

De franschman minister Rogier, die het regt geniet van van te mogen insulteren, onderbreekt de spreker met onbeschoftheid.

M. Gottal, antwoord: «ik verzoek den minister van my geene enkele onderbreking toe te sturen, en ik verklaer daerenboven dat ik weinig geschikt ben zyne onbeschofte aenmerkingen te gedoogen.»

M. Gottal, vervolgende zegt: «dat de midden sekte, in de onderrigtingen nopens deze zaak door het gouvernement, geen licht genoeg gevonden heeft.» Daarna in een ernstig onderzoek tredende, over de gedane proeven der verschillende stelsels van gegroefde kanonnen, doet hy al de geheimzinnigheid uitkomen waer van het gedrag des ministers van oorlog in die kwestie vatbaer is. «Waarom zegt hy, al die mysterien, over dit vraegpunt? Waerom dit verbod aen de militaire overheden door de ministers gegeven, van over de versterkingen van Antwerpen te spreken? Waerom de hoofdighe en stelselmatige weigering door de minister, van de stukken aen de gevraagde inlichtingen der midden sekte over te leveren? Al hetgeen de midden sekte gevraagd heeft is met eene hardnekkige ontzegging beantwoord. De proefnemingen hebben plaats gehad, waerom heeft men aen de midden sekte geene kennis van den uitslag dier proeven gegeven? Dat men de processen-verbael op het bureel der kamers nederlegge, het is de eenige middel om in de zaak klaer te zien. De verslaggever der midden sekte is een verharde zondaer, en spreker zou willen weten hoe dat de gratie hem is gekomen, van zonder bewysstukken zyne overtuiging te vormen, om het voorstel van het gouvernement goed te keuren.

De ministers sluiten zich de ooren en spreken te samen.

M. Gottal, zegt alweer, tegen deze heeren, «dat hy verzoekt van niet onderbroken te worden. Als men my iet te zeggen heeft van persoonelyke zaken, ik verzoek de heer Rogier van het myn buiten de kamers te laten hooren.»

De minister Rogier in zyne gewoonelyke beleefde taal, zegt dat hy het regt heeft van met zyne vrienden te onderhandelen en dat hy dit zoo dikwyls zal doen als het hem behaegt.

«Uwe aenmerkingen zyn kwaedaerdig roept de heer Gottal hem tegen, ik heb ze gehoord. De wetten van administratie zyn door het gouvernement, in de kwestie van kanonnen, dikwyls overtreden geweest, vervolgt hy, en het is om al die aanslagen op de administrative wetten te verduiken, dat men van gheel deze zaak een geheim heeft gemaakt.

«Ik zeg dat, een onderzoek noodig is in het parlement, in weerwil dat men beweren zal, dat ik het opperhoofd van het leger wil vernederen.

«Men zegt dat Oostenryk het prussisch systeem heeft aengenomen, maer waerom, dat zegt men niet. Spreker treed in breede uitleggingen over het systeem aengenomen in Frankryk en in Holland. «Waarom wil men ons wapens opdringen, waer van de deugd niet bewezen is en over welk het leger zich mistrouwt. Er zyn in het leger bevoegde registers genoeg, mannen van groot onderscheid zelve, om te minste, eenige rekening van hunne denkwijze, over de verschillende stelsels der kanonnen, te houden. Er is hier te weten of het ministerie de wet aen het land zal geven en of de kamers, zoo maer den kop zullen te bukken hebben.»

Men ziet dus dat het gouvernement in die zaak alweer eene walgende komedie speelt. Men vraegt een krediet van by de 16 miljoen en men wilt dat het blindelings wordt aengenomen, zonder onderzoek of overtuiging van het voorwerp, waertoe die groote som moet gegeven worden. En meer als dat, de minister, beledigd de man van hart, die over gansch dit bedriegelyk geheim zyne vrije denkwijze durft uiten. Men noemt dit een liberaal bestuur (?) poetsmakers, ja, fransche kwakzalvers die ons «drogues» verkoopen en op welke patriotismus wy te rekenen hebben, zoolang er geld in de kas zal wezen.

In een brochureken, door een kundig hand opgesteld, en waerin Mynheer Kazal door eenen zekeren compère kapitein Labrousse, spottenderwyze beantwoordt heeft, leest men de volgende regelen, waer van mynheer Kazal by alle omstandigheden gebruik maakt, om de stemming der kamers, stormerhand in te nemen:

«Mynheer Kazal, het is waar zal aen de kamers hunne onbevoegdheid in de kwestie doen uitkomen, en vragen dat men vertrouwen zou hebben in zyne vaderlandsliefde; dat dit vooral een groot bewys is, op dat hy alleen het woord voere en dat al anderen zwijgen. En wanneer er zich een mau van harte in het parlement zou bevinden die gegrond en wel gepaste opmerkingen maakt, zal Kazal zeggen, als dat zynen tegenspreker de grootste militaire kettery voor eene waarheid wilt doen doorgaan, en tot bewys hier van zal hy zeggen, hebt gy myne twintigjarige grondige studien en ondervinding niet tot getuige; verder zal Kazal niets proeven en de kamers, door die gewigtige redenen ter neergeslagen, zal medegesleept zyn en stemmen al wat het belieft aen mynheer Kazal van te vragen.»

M. Fourcault, de schryver van de brochure, neemt het cyfer, voor den aankoop van het nieuwen materieel der artillery, uit het verslag der midden sekte op, bedragende 14,461,170 francs. Aen de kamers vraegt men 13,561,170 francs, dus een verschil van 1,100,000 francs, meer. Waer toe moet dit miljoen en honderd duizend francs, verder dienen? Kazal zou ons dit wel kunnen uitleggen.

De Vlaemsche Beweging.

Nooit hebben de tyds omstandigheden, de goede verstandhouding tusschen de vlamingen meer dringend gemaakt, dan op dit oogenblik van albeheersching der Napoleonischen staetkunde, welke op al de aenpalende staten met Frankryk een gestadig oog open heeft, om by de eerste gelegenheid de komedie te vernieuwen van Nizza en Savoyen, en langzamerhand de inpalming er van te verwezentlyken, of die by verrassing, te overmeesteren. Alle middelen kunnen te pas komen. Wy kennen de droomen van het eerste keizerryk en wy weten derhalve, waer henen Napoleon herwaerts wilt. De fransche journalen en brochuren hebben het inzicht des keizers noch verdokken noch bewimpeld. Belgie is er in opgenomen als de natuerlyk grensmaal, van het fransch grond gebied, en by het minste voorwendsel welke zich in den toestand van Europa zal op doen, zal de aanspraak, in feit worden gesteld. En de vlamingen, bewegen zich niet; zy blyven koel, voor het gevaer dat het vaderland bedreigt; hunnen mannen moed, waer van zy in alle omstandigheden zoo veel proeven hebben gegeven in het bestryden van vreemden invloed, schynt te slapen.

En nogthans, wy zyn slechts op eenen stap van onzen ondergang. Iederen dag, vermeederen de gevaren, welke ons zelf bestaan bedreigen. Een oorlog met pruisen, voor de zaak van Denemerk, is niet onmogelyk, dus zal de Rhynd theater zyn waer de fransche ontwerpen op onze provincien zich zullen poogen te verwezentlyken. Eene dergelyke gebeurtenis is nakend, en wy schynen er ons weinig mede te bekomeren.

Buiten deze gevaren voor het vaderland, is het alreede eene laekbare zorgloosheid voor den vlaming, van werkeloos te blyven, wanneer men langs alle zyden den franschen geest zynen invloed tegen het vlaemsch element ziet gebruiken, en dat onze regeerders hunnen tegenzin niet verduiken, welke zy tegen onze taal koesteren. De grieven der vlaemsche bevolking in menigvuldige geschriften opgesomd, hebben tot hier toe by het bestuur weinige weerklink gevonden en getuigen derhalve van de tegenwerking onzer staets mannen.

Deze minachting, jegens de groote meerderheid der natie, is vooral aen de moedeloosheid der vlamingen alleen toetewyten; zy ontbreken eene goede inrigting, om gezamenlyk de middelen op te zoeken, die deze zoo brandende kwestie als «de vlaemsche regten» tot eene voldoende oplossing zouden opleiden.

Het Zondagblad, geeft in een merkweerdig artikel, de kans op, om de vlaemsche gewesten, «het volk,» uit den vernederden toestand op te beuren, en de herstelling der taalregten te verwezentlyken. «Wy stellen voor, is er in gezegd, met het doel om den zegenprael der vlaemsche zaak te verzekeren van onder den naem van Vlaemsch Verbond, eene vaderlandsche vereeniging te stichten aen welke alle ware vlamingen, zonder uitzondering van party, uitgenoodigd worden deel te nemen.»

«De hoedanigheid van deelnemer aen het Verbond zou geene andere verplichtingen opleggen, dan die van zich te onthouden van in de kiezingen te werken of te stemmen voor kandidaten, die zouden weigeren ernstige waarborgen van hunne verkleeftheid aen de vlaemsche belangen te geven. Het is dus goed verstaen, dat indien de kandidaten van eene der in het strydpark tredende partijen alleen het vlaemsch programma willen aennemen, de leden van het verbond, die tot de tegenovergestelde party behooren, geen zins zullen verpligt zyn voor hen te stemmen.

«Het schynt ons, Mynheer, dat een kiesverbond, het welk aen niemand de opoffering zynen persoonelyke denkwijze oplegt, van aert is om de goedkeuring aller Vlamingen weg te dragen, indien zy maer ernstig de zedelyke en stoffelyke belangen hunns lands ter herte nemen.

«Wy onderwerpen dus in volle vertrouwen ons voorstel aen het onderzoek der vlaemsche drukpers, aen dat der letterkundige maetschappyn, zelfs aen dat van maetschappyn van anderen aert (maetschappyn van muziek en zang, van onderlingen bystand, enz.) in welke de vlaemsche zaak iets anders opwekt dan een onvruchtbaeren geestdrift.

«Wat de inrigting van een dergelyk verbond betreft, niets is eenvoudiger. Vooreerst, het zou zich onderverdeelen in zoveel sektionen of associatie, als er kiesomschryvingen zouden zyn.

«De gang, die men in de kiezingen volgen zou, bevindt zich insgelyks als van zelven afgeschetst. Iedere sekte benoemd in haer midden zooveel kommissien, als er verschillende lysten tegen over elkander staen, en die kommissien begeven zich wederzyds by de kandidaten, op de verschillende lysten voorgedragen. Er wordt die kandidaten lezing van het vlaemsch programma gegeven, er wordt proces-verbael van hun antwoord opgesteld, en de processen-verbael worden aen de sekte medegedeeld. Van dan af weet ieder deelnemer wat pligten hy te vervullen heeft. In geval de kandidaten der verschillende partijen weigeren het programma te aenveerden, dan begeven de deelnemers aen het Vlaemsch-Verbond zich naer de stembus, om er een wit briefken in te steken, dat als protestatie dient.

«Het is zeker, Mynheer, dat men met een weinig aendrift en werkzaamheid onmiddelyk een dergelyk verbond zou kunnen tot stand brengen, en dat indien het voor de aenstaende kiezingen werkte, het waerschyndlyk reeds groote diensten aen de vlaemsche zaak zou kunnen bewyzen. Indien, by voorbeeld, in ons arrondissement de verschillende vlaemsche letterkundige, maetschappyn van Gent, Deinze, Nevele, Sommerghem, Meulestede, hiertoe den wenk geven, het Verbond zou spoedig eene aanzienlyke strydschaer kunnen te been brengen, van aert om eenen ernstigen invloed op het karakter en den uitslag der kiezingen uit te oefenen.

«Wy zouden gelukkig zyn, Mynheer, o zeer gelukkig, indien het door ons gedane voorstel tot een dergelyken uitslag kon geleiden. Wy zouden gelukkig zyn, omdat wy de verzekering zouden hebben, dat het uer van gelykheid en regt eindelyk voor de Vlamingen zou aengebroken zyn! Sontyds grypt er ons eene droefgeestigheid aen, wanneer

